

Przewodnik po wskaźnikach

Załącznik nr 2 do Wytycznych dla Wnioskodawców działania 6.3

Niniejszy Przewodnik określa sposób postępowania podczas dobierania oraz określania wskaźników dla poszczególnych projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 – 2013. Wnioskodawca zobowiązany jest określić, jakie wskaźniki produktu i rezultatu zamierza osiągnąć w wyniku realizacji projektu.

Przewodnik przedstawia metodologię szacowania i opis każdego wskaźnika.

Słownik

Budowa

Zgodnie z zapisami art. 3, ust. 6 Ustawy Prawo budowlane - należy przez to rozumieć wykonywanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowę, rozbudowę, nadbudowę obiektu budowlanego.

Przebudowa

Zgodnie z art. 3, ust. 7a Ustawy Prawo budowlane należy przez to rozumieć:

- wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji.

Modernizacja

Przez pojęcie modernizacji należy rozumieć unowocześnienie, trwałe ulepszenie, prowadzące do zwiększenia wartości użytkowej istniejącego obiektu budowlanego (niebędące przebudową).

Ścieżka (droga) rowerowa

Droga lub jej część przeznaczona do ruchu rowerów jednośladowych, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi (art. 2 pkt 5 Ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym Dz. U. z 2005 r., poz. 108, nr 908 z późn. zm.). Drogi rowerowej nie należy mylić z turystycznymi trasami rowerowymi. Turystyczne trasy dla rowerów są to oznakowane szlaki rowerowe, które mogą prowadzić zarówno po drogach rowerowych w mieście, po wydzielonych, osobnych drogach dla rowerów poza miastami, jak i zwykłymi drogami publicznymi lub niepublicznymi.

Wybudowane ścieżki

Nowe ścieżki rowerowe, nieistniejące przed rozpoczęciem realizacji projektu.

Przebudowane ścieżki

Ścieżki rowerowe istniejące przed rozpoczęciem realizacji projektu poddane przebudowie, rozbudowie lub modernizacji.

Obiekt infrastruktury towarzyszącej

Infrastruktury towarzysząca powiązana funkcjonalnie ze ścieżką rowerową, zapewniająca udogodnienia dla rowerzystów. Infrastruktura towarzysząca to w szczególności: miejsca przeznaczone do parkowania rowerów, stojaki rowerowe, wiaty postojowe itp. W przypadku wydzielonych miejsc do parkowania rowerów i stojaków rowerowych, obiekt stanowi infrastruktura zapewniająca min. 10 miejsc postojowych.

Wartości wszystkich wskaźników powinny być oszacowane na poziomie możliwym do osiągnięcia przez Wnioskodawcę – będą stanowiły jedno z podstawowych źródeł informacji dla oceniających projekt. Jeżeli Wnioskodawca przedstawi wskaźniki przeszacowane bądź niedoszacowane, może być to przyczyną odrzucenia Wniosku.

Wskaźniki powinny być SMART: Specific, Measurable, Achievable and Agreed, Relevant, Time-related (szczegółowe, mierzalne, osiągalne i uzgodnione, istotne dla programu, ograniczone w czasie).

A. Wskaźniki produktu

Produkt to bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami np. liczba wybudowanych obiektów.

Wskaźniki produktu są związane wyłącznie z okresem realizacji projektu, mogą więc być podawane wyłącznie za lata, w których projekt jest realizowany – muszą być zatem zgodne z terminami wskazanymi w części D Wniosku.

Jeżeli Wnioskodawca nie osiągnie deklarowanych stanów wskaźników produktu, mogą być wyciągnięte wobec niego konsekwencje finansowe w postaci braku refundacji poniesionych wydatków lub zażądania zwrotu części bądź całości dofinansowania.

B. Wskaźniki rezultatu

Rezultat należy rozumieć jako bezpośrednie efekty wynikające z realizacji projektu (np. liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury), dotyczące Wnioskodawcy, mierzone po zakończeniu realizacji projektu lub jego części. Rezultat obrazuje zakres zmian, jakie wystąpiły u Wnioskodawcy bezpośrednio w wyniku zakończonego projektu.

Wskaźniki rezultatu mierzone są corocznie i/lub po zakończeniu realizacji projektu.

Wskaźniki te mogą być przedstawione za okres nie wcześniejszy niż wskaźniki produktu, bowiem zawsze są ich wynikiem. Rezultaty projektu powinny wystąpić tuż po zrealizowaniu projektu. Jednakże **nie powinny pojawić się później niż 12 miesięcy od zakończenia realizacji projektu** (co nie wyklucza, że w kolejnych latach wskaźniki poszczególnych rezultatów mogą się zwiększać/zmniejszać).

Określając wartości wskaźników, jakie Wnioskodawca zamierza osiągnąć, należy pamiętać, iż Wnioskodawca jest zobowiązany utrzymać projekt i jego rezultaty, co najmniej przez okres trwałości projektu, który wynosi 5 lat.

Instytucja Zarządzająca RPO WZ wskazała zamknięty katalog wskaźników.

A. Wskaźniki produktu:

Numer i nazwa działania:	6.3 Ścieżki rowerowe na obszarze metropolitalnym		
Poziom wskaźnika	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka
Produkt – pole C.10 Wniosku o dofinansowanie	1.	Długość wybudowanych lub oznakowanych/wyznaczonych ścieżek rowerowych	km
	2.	Długość przebudowanych/zmodernizowanych ścieżek rowerowych	km
	3.	Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej	szt.
	3.1	W tym liczba wybudowanych zadaszonych parkingów dla rowerów	szt.
	4.	Liczba miejsc parkingowych w wybudowanych obiektach infrastruktury towarzyszącej	miejsce
	5.	Liczba przebudowanych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej	szt.
	5.1	W tym liczba przebudowanych/zmodernizowanych zadaszonych parkingów dla rowerów	szt.

Załącznik nr 2 Przewodnik po wskaźnikach

	6.	Liczba miejsc parkingowych w przebudowanych/ zmodernizowanych obiektach infrastruktury towarzyszącej	miejsce
	7.	Liczba powstałych dokumentów	szt.

Wnioskodawca jest zobowiązany wybrać z tego katalogu takie wskaźniki produktu, które pozwolą dokładnie odzwierciedlić działania (wydatki) zaplanowane do realizacji w ramach projektu.

B. Wskaźniki rezultatu:

Numer i nazwa działania:	6.3 Ścieżki rowerowe na obszarze metropolitalnym		
Poziom wskaźnika	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
Wskaźniki rezultatu – pole C.11 Wniosku o dofinansowanie	1.	Liczba osób korzystających z wybudowanych lub oznakowanych/wyznaczonych ścieżek rowerowych	osoba
	2.	Liczba osób korzystających z przebudowanych/zmodernizowanych ścieżek rowerowych	osoba
	3.	Liczba osób korzystających z wybudowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej	osoba
	3.1.	W tym liczba osób korzystających z miejsc parkingowych w wybudowanych obiektach infrastruktury towarzyszącej	osoba
	4.	Liczba osób korzystających z przebudowanych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej	osoba
	4.1.	W tym liczba osób korzystających z miejsc parkingowych w przebudowanych/ zmodernizowanych obiektach infrastruktury towarzyszącej	osoba
	5.	Liczba wypadków z udziałem rowerzystów	szt.
	6.	Liczba atrakcji turystycznych udostępnionych turystyce rowerowej w wyniku realizacji projektu	szt.
	7.	Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektu	etaty
	8.	Liczba planowanych do realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych przy wykorzystaniu powstałych dokumentów.	etaty szt.

Wnioskodawca może wybrać maksymalnie 5 wskaźników rezultatu, w tym maksymalnie 2 wskaźniki odnoszące się do wpływu inwestycji na środowisko.

Ze względu na metodologię szacowania docelowych wartości wskaźników, jak i zaplanowanych na poszczególne lata, zaproponowane wskaźniki można podzielić na dwie grupy:

Grupa I – wskaźniki, które w poszczególnych latach mają odzwierciedlać wartość wskaźnika (zmianę w stosunku do wartości bazowej) planowaną do osiągnięcia w danym roku. Wartość docelowa wskaźnika obliczana jest jako suma wartości podanych w poszczególnych latach. W Serwisie Beneficjenta Wnioskodawca podaje wartości wskaźników w poszczególnych latach, a system dokonuje zsumowania (przykład 1).

Przykład 1:

Wnioskodawca realizuje projekt w 1 roku, lata 2, 3, 4 to lata trwałości projektu

Rok dla wartości bazowej	Rok 1	Rok 2	Rok 3	Rok 4	Suma (obliczana automatycznie)
					Wartość wskaźnika w roku 4 0
					Wartość wskaźnika w roku 3 5
					Wartość wskaźnika w roku 2 10
					Wartość wskaźnika w roku 1 5
Wartość bazowa – podstawa do obliczenia wskaźnika	Wartość wskaźnika osiągnięta wyłącznie w roku 1 5	Wartość wskaźnika osiągnięta wyłącznie w roku 2 10	Wartość wskaźnika osiągnięta wyłącznie w roku 3 5	Wartość wskaźnika osiągnięta wyłącznie w roku 4 0	Suma: 20

Grupa II – wskaźniki, które należy podawać w każdym roku jako wartości skumulowane.

Wartość wskaźnika w danym roku pokazuje, jak dany wskaźnik zmienił się w stosunku do roku bazowego, czyli wartość wskaźnika podana w roku N uwzględnia wartość wskaźnika z roku poprzedniego oraz zmianę wskaźnika w stosunku do wartości bazowej osiągniętą wyłącznie w roku N. Wartości docelowa (suma) wskaźnika to automatycznie przeniesiona jego wartość z ostatniego roku trwałości (przykład 2)

Przykład 2.

Wnioskodawca realizuje projekt w 1 roku, lata 2, 3, 4 to lata realizacji trwałości projektu

Rok dla wartości bazowej.	Rok 1	Rok 2	Rok 3	Rok 4	Suma (wartość przeniesiona automatycznie z ostatniego roku trwałości projektu)
		zmiana w stosunku do wartości bazowej osiągnięta wyłącznie w roku 2 20	zmiana w stosunku do wartości bazowej osiągnięta wyłącznie w roku 3 5	zmiana w stosunku do wartości bazowej osiągnięta wyłącznie w roku 4 -10	
	zmiana w stosunku do wartości bazowej osiągnięta w roku 1 15	Wartość wskaźnika w roku 1 15	Wartość wskaźnika w roku 2 35	Wartość wskaźnika w roku 3 40	Wartość wskaźnika w roku 4 30
Wartość bazowa – podstawa do obliczenia wskaźnika.	Wartość wskaźnika w roku 1 15	Wartość wskaźnika w roku 2 35	Wartość wskaźnika w roku 3 40	Wartość wskaźnika w roku 4 30	Suma: 30

W dalszej części opracowania opisano szczegółowo poszczególne wskaźniki. Przedstawiony materiał może być pomocny dla Wnioskodawcy przy doborze wskaźników do projektu oraz zaplanowaniu odpowiednich metod monitorowania i pomiaru wskaźników.

A. WSKAŹNIKI PRODUKTU**OPIS WSKAŹNIKÓW PRODUKTU**

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
1.	Długość wybudowanych lub oznakowanych/wyznaczonych ścieżek rowerowych	km

Wskaźnik „**Długość wybudowanych lub oznakowanych/wyznaczonych ścieżek rowerowych**” opisuje długość nowo wybudowanych lub oznakowanych/wyznaczonych ścieżek rowerowych, rozumianej zgodnie z definicją nowej ścieżki rowerowej, jako odcinek drogi, przeznaczonej dla ruchu rowerowego, który dotychczas nie był przez beneficjenta obsługiwany. Długość ścieżki jest to długość trasy w km pomiędzy punktem A i B.

Załącznik nr 2 Przewodnik po wskaźnikach

Wartość wskaźnika w danym roku powinna odzwierciedlać długość wybudowanych ścieżek mierzoną w km.

Jako wartość bazową wskaźnika należy wpisać „0”

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
2.	Długość przebudowanych/zmodernizowanych ścieżek rowerowych	km

Należy wskazać długość przebudowanych lub zmodernizowanych ścieżek rowerowych w wyniku realizacji projektu, mierzonej w km.

Wartość wskaźnika w danym roku powinna odzwierciedlać długość przebudowanych ścieżek. Długość ścieżki jest to długość trasy w km pomiędzy punktem A i B.

Jako wartość bazową wskaźnika należy wpisać „0”.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
3.	Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej	szt.

Wskaźnik **„Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej”** opisuje ilość wybudowanych obiektów w wyniku realizacji projektu, stanowiących infrastrukturę towarzyszącą dla ścieżek rowerowych.

Jako wartość bazową wskaźnika należy wpisać „0”.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
3.1.	W tym liczba wybudowanych zadaszonych parkingów dla rowerów	szt.

Wskaźnik **„W tym liczba wybudowanych zadaszonych parkingów dla rowerów”** odnosi się w sposób bezpośredni do wskaźnika **„Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej”** i opisuje ilość wybudowanych zadaszonych parkingów dla rowerów w wyniku realizacji projektu. Wnioskodawca wybierając ten wskaźnik jest zobowiązany do wybrania również wskaźnika „Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej”.

Jako wartość bazową należy wpisać 0.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
4.	Liczba miejsc parkingowych w wybudowanych obiektach infrastruktury towarzyszącej	miejsce

Należy wskazać jaka będzie maksymalna liczba miejsc parkingowych w obiektach infrastruktury towarzyszącej, wybudowanych w wyniku realizacji projektu.

Jako wartość bazową wskaźnika należy wpisać „0”.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
-----------------	-----------------	-----------------

5.	Liczba przebudowanych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej	szt.
----	--	------

Wskaźnik „**Liczba przebudowanych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej**” opisuje ilość przebudowanych lub zmodernizowanych obiektów w wyniku realizacji projektu, stanowiących infrastrukturę towarzyszącą dla ścieżek rowerowych.

Jako wartość bazową wskaźnika należy wpisać „0”.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
5.1.	W tym liczba przebudowanych/zmodernizowanych zadaszonych parkingów dla rowerów	szt.

Wskaźnik „**W tym liczba przebudowanych/zmodernizowanych zadaszonych parkingów dla rowerów**” odnosi się w sposób bezpośredni do wskaźnika „**Liczba przebudowanych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej**” i opisuje ilość przebudowanych lub zmodernizowanych zadaszonych parkingów dla rowerów w wyniku realizacji projektu. Wskaźnik ten może pojawić się jedynie w następstwie wybrania wskaźnika nr 5.

Jako wartość bazową należy wpisać 0.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
6.	Liczba miejsc parkingowych w przebudowanych/ zmodernizowanych obiektach infrastruktury towarzyszącej	miejsce

Należy wskazać, jaka będzie maksymalna liczba miejsc parkingowych w obiektach infrastruktury towarzyszącej, przebudowanych lub zmodernizowanych w wyniku realizacji projektu.

Jako wartość bazową wskaźnika należy wpisać „0”.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
7.	Liczba powstałych dokumentów	szt.

Należy wskazać, jaka będzie liczba (liczone w sztukach) dokumentów które powstaną w ramach realizacji projektu.

Jako wartość bazową wskaźnika należy wpisać „0”.

B. WSKAŹNIKI REZULTATU

W ramach wskaźników rezultatu w działaniu 6.3 wszyscy Wnioskodawcy **realizujący projekty infrastrukturalne** są zobowiązani do wyboru jednego kluczowego wskaźnika rezultatu. Na etapie oceny ekonomiczno - finansowej Wnioskodawca część punktów będzie uzyskiwał za kryterium „Wartość dofinansowania z RPO WZ przypadająca na poszczególne rezultaty”. Kryterium to będzie obliczane w polu C.12 Wniosku o dofinansowanie oraz tabeli przygotowanej przez Instytucję Zarządzającą.

Wskaźnikami kluczowymi w ramach działania 6.3 dla projektów z zakresu budowy, przebudowy i modernizacji są: „Liczba osób korzystających z wybudowanych lub oznakowanych/wyznaczonych ścieżek rowerowych” oraz „Liczba osób korzystających z przebudowanych/zmodernizowanych ścieżek rowerowych”. W zależności od rodzaju projektu Wnioskodawcy wybierają **tylko jeden** wskaźnik kluczowy.

Dla projektów z zakresu dokumentów planistycznych nie przewiduje się wskaźnika kluczowego. Kryterium „Wartość dofinansowania z RPO WZ przypadająca na poszczególne rezultaty”, będzie oceniane na podstawie indywidualnej wiedzy ekspertów KOP.

OPIS WSKAŹNIKÓW REZULTATU

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Grupa
1.	Liczba osób korzystających z wybudowanych lub oznakowanych/wyznaczonych ścieżek rowerowych	osoba	I

Należy wskazać potencjalną liczbę osób, które będą korzystały z wybudowanych lub oznakowanych/wyznaczonych ścieżek rowerowych, po zakończeniu realizacji projektu.

UWAGA! Wskaźnik ten jest wskaźnikiem kluczowym.

Na etapie oceny ekonomiczno - finansowej Wnioskodawca część punktów będzie uzyskiwał za kryterium „Wartość dofinansowania z RPO WZ przypadająca na poszczególne rezultaty”. Kryterium to będzie obliczane w polu C.12 Wniosku o dofinansowanie oraz tablicach przygotowanych przez IZ.

Należy zwrócić uwagę na to, iż wskaźnik powinien się pojawić nie później niż 12 miesięcy od zakończenia projektu, a w kolejnych latach może się on zwiększać. Jednakże do obliczenia wskaźnika z punktu C.12 należy uwzględnić wyłącznie tę liczbę, która zostanie osiągnięta w ciągu dwunastu miesięcy po zakończeniu realizacji projektu.

Jako wartość bazową wskaźnika należy wpisać „0”.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Grupa
2.	Liczba osób korzystających z przebudowanych/zmodernizowanych ścieżek rowerowych	osoba	I

Należy wskazać potencjalną liczbę osób, które będą korzystały z przebudowanych lub zmodernizowanych ścieżek rowerowych, po zakończeniu realizacji projektu.

UWAGA! Wskaźnik ten jest wskaźnikiem kluczowym.

Na etapie oceny ekonomiczno - finansowej Wnioskodawca część punktów będzie uzyskiwał za kryterium „Wartość dofinansowania z RPO WZ przypadająca na poszczególne rezultaty”. Kryterium to będzie obliczane w polu C.12 Wniosku o dofinansowanie oraz tablicach przygotowanych przez IZ.

Należy zwrócić uwagę na to, iż wskaźnik powinien się pojawić nie później niż 12 miesięcy od zakończenia projektu, a w kolejnych latach może się on zwiększać. Jednakże do obliczenia wskaźnika z punktu C.12 należy uwzględnić wyłącznie tę liczbę, która zostanie osiągnięta w ciągu dwunastu miesięcy po zakończeniu realizacji projektu.

Jako wartość bazową wskaźnika należy podać dotychczasową liczbę osób korzystających ze ścieżek rowerowych.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Grupa
3.	Liczba osób korzystających z wybudowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej	osoba	I

Należy wykazać liczbę osób korzystających w skali roku z wybudowanego w wyniku realizacji projektu obiektu infrastruktury towarzyszącej.

Jako wartość bazową wskaźnika należy wpisać „0”.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Grupa
3.1.	W tym liczba osób korzystających z miejsc parkingowych w wybudowanych obiektach infrastruktury towarzyszącej	osoba	I

Należy wykazać liczbę osób korzystających w skali roku z parkingu wybudowanego w wyniku realizacji projektu.

Wskaźnik **„W tym liczba osób korzystających z miejsc parkingowych w wybudowanych obiektach infrastruktury towarzyszącej”** odnosi się w sposób bezpośredni do wskaźnika **„Liczba osób korzystających z wybudowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej”**. Wnioskodawca wybierając ten wskaźnik jest zobowiązany do wybrania również wskaźnika „Liczba osób korzystających z wybudowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej”.

Jako wartość bazową wskaźnika należy wpisać „0”.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Grupa
4.	Liczba osób korzystających z przebudowanych/ zmodernizowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej	osoba	I

Należy wykazać liczbę osób korzystających w skali roku z obiektów infrastruktury towarzyszącej, przebudowanych lub zmodernizowanych w wyniku realizacji projektu.

Jako wartość bazową wskaźnika należy podać dotychczasową liczbę osób korzystających z infrastruktury.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Grupa
4.1.	W tym liczba osób korzystających z miejsc parkingowych w przebudowanych/ zmodernizowanych obiektach infrastruktury towarzyszącej	osoba	I

Należy wykazać liczbę osób korzystających w skali roku z parkingu w obiektach infrastruktury towarzyszącej, przebudowanych lub zmodernizowanych w wyniku realizacji projektu.

Wskaźnik **„W tym liczba osób korzystających z miejsc parkingowych w przebudowanych/ zmodernizowanych obiektach infrastruktury towarzyszącej”** odnosi się w sposób bezpośredni do wskaźnika **„Liczba osób korzystających z przebudowanych/ zmodernizowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej”**. Wnioskodawca wybierając ten wskaźnik jest zobowiązany do wybrania również wskaźnika „Liczba osób korzystających z przebudowanych/ zmodernizowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej”.

Jako wartość bazową wskaźnika należy podać dotychczasową liczbę osób korzystających z infrastruktury.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Grupa
5.	Liczba wypadków z udziałem rowerzystów	szt.	II

Należy podać liczbę wypadków z udziałem rowerzystów na wskazanym odcinku po realizacji projektu. Liczbę wypadku należy określić na odcinku między wyznaczonymi punktami. W przypadku przebudowy ścieżki mają one stanowić skrajne punkty prowadzenia robót. W przypadku nowej inwestycji konieczne jest ustalenie drogi alternatywnej, która podróż odbywała się przed realizacją projektu. Określenie

liczby wypadków powinno być dokonane między punktami, między którymi przejazd zrealizowanym odcinkiem w wyniku projektu i drogą alternatywną odbywa się po różnych trasach.

Za wypadek z udziałem rowerzysty należy uznać zdarzenie drogowe w wyniku którego ucierpieli ludzie i musieli zostać poddani hospitalizacji powyżej 7 dni.

Jako wartość bazową należy podać liczbę wypadków drogowych z udziałem rowerzystów na wskazanym odcinku przed realizacją projektu.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Grupa
6.	Liczba atrakcji turystycznych udostępnionych turystyce rowerowej w wyniku realizacji projektu	szt.	I

Należy podać liczbę atrakcji turystycznych, które w ciągu roku zostaną udostępnione turystyce rowerowej w wyniku realizacji projektu.

Jako wartość bazową wskaźnika należy wpisać „0”.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Grupa
7.	Liczba nowych miejsc pracy powstałych w wyniku realizacji projektu	etat	I

Należy podać całkowitą zakładaną liczbę utworzonych nowych miejsc pracy, których utworzenie przewiduje beneficjent w wyniku realizacji projektu.

Wskaźnik służy do pomiaru liczby pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę (nie dotyczy umowy o dzieło oraz umów zlecenia). Wykazywane nowoutworzone miejsca pracy muszą być związane bezpośrednio z realizacją projektu, a ich trwałość powinna być przewidywana przez beneficjenta na co najmniej okres trwałości projektu, czyli pięć lat od ostatecznego zakończenia projektu. Należy pamiętać o tym, iż Wnioskodawca jest zobowiązany do utrzymania zatrudnienia przez cały okres trwałości projektu co najmniej na poziomie z dnia składania wniosku o dofinansowanie powiększonym o wartości wskaźnika rezultatu.

Liczba zatrudnionych osób w instytucji odpowiada liczbie rocznych jednostek roboczych (RJR), tj. liczbie pracowników zatrudnionych na pełnych etatach w ciągu jednego roku (łącznie z właścicielem) wraz z liczbą pracowników zatrudnionych na niepełnych etatach oraz liczbą pracowników sezonowych (etatowych), które są ułamkowymi częściami jednostek RJR.

Personel składa się z:

- a) pracowników;
- b) osób pracujących dla przedsiębiorstwa, podlegających mu i uważanych za pracowników na mocy przepisów prawa powszechnie obowiązującego;
- c) właścicieli – kierowników;
- d) partnerów prowadzących regularną działalność w przedsiębiorstwie i czerpiących z niego korzyści finansowe.

Praktykanci lub studenci odbywający szkolenie zawodowe na podstawie umowy o praktyce lub szkoleniu zawodowym nie wchodzi w skład personelu. Okres trwania urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego nie jest wliczany.

Należy zwrócić uwagę na to, iż liczba nowych miejsc pracy utworzona w wyniku realizacji projektu powinna się pojawić nie później niż 12 miesięcy od zakończenia projektu, a w kolejnych latach może się ona zwiększać.

Jako wartość bazową wskaźnika należy wpisać „0”.

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Grupa
8.	Liczba planowanych do realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych przy wykorzystaniu powstałych dokumentów.	szt.	I

Należy podać liczbę planowanych do realizacji przedsięwzięć, które powstaną w wyniku realizacji projektu.

Jako wartość bazową wskaźnika należy wpisać „0”.

B.1. WSKAŹNIKI REZULTATU ODNOSZĄCE SIĘ DO WPŁYWU INWESTYCJI NA ŚRODOWISKO

Generowanie informacji środowiskowej może być kosztowne i czasochłonne. Dlatego też stosowane wskaźniki efektywności działań środowiskowych powinny być uzasadnione ekonomicznie i odpowiadać wielkości i rodzajowi organizacji, a także wychodzić naprzeciw jej potrzebom i priorytetom. Zaleca się, aby odnosiły się one przede wszystkim do tych oddziaływań na środowisko, które są najbardziej znaczące i na które organizacja może wpłynąć poprzez swoje działania, zarządzanie, produkty i usługi. Ponadto organizacje powinny optymalizować wykorzystanie zbieranych informacji. W zależności od możliwości i dostępnych środków, zakres stosowania wskaźników efektywności działań środowiskowych może początkowo być ograniczony do aspektów uznawanych za najbardziej istotne. Podczas analizowania wpływu inwestycji na środowisko warto mieć na uwadze wpływ zarówno w fazie eksploatacyjnej, jak również w trakcie realizacji inwestycji.

Poszczególne wskaźniki zostały pogrupowane zgodnie z charakterem oddziaływania na:

- Mierzące wpływ projektu na gleby,
- Mierzące wpływ projektu na jakość wód,
- Mierzące wpływ projektu na jakość powietrza i klimat akustyczny,
- Mierzące oszczędność zużycia zasobów.

Odpady

W ustawodawstwie Polskim, w zakresie szeroko rozumianej gospodarki odpadami kierujemy się głównie zapisami ustawy: z dnia 27 kwietnia 2001 roku *o odpadach* (Dz. U. z 2007, Nr 39, poz. 251 ze zm.), z dnia 11 maja 2001 roku *o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej* (Dz. U. z 2007, Nr 90, poz. 607 ze zm.) oraz z dnia 11 maja 2001 roku *o opakowaniach i odpadach opakowaniowych* (Dz. U. Nr 63, poz. 638 ze zm.). Powyższe ustawy regulują sposoby realizacji zadań przez przedsiębiorców w zakresie składowania czy odzysku odpadów.

Wszystkie działania jakie podejmie przedsiębiorca muszą być realizowane w zgodzie z zapisami zawartymi w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego.

Numer wskaźnika	Wskaźniki środowiskowe - odpady	Jednostka miary	Grupa
8.	Ilość odpadów poddawanych recyklingowi w stosunku do odpadów przekazywanych do składowania	%	II
9.	Zmniejszenie ilości odpadów wytwarzanych przez wspartą instytucję	tony	I

Wskaźnik **Ilość odpadów poddawanych recyklingowi w stosunku do odpadów przekazywanych do składowania** obejmuje swoim zakresem regulacje zawarte w ww. ustawach wskazuje na działania przedsiębiorcy zmierzające do segregacji odpadów z wyraźnym podziałem na frakcje: papier i tektura, tworzywa sztuczne, szkło, aluminium. Przy ocenie ważny będzie stosunek pomiędzy przekazywanymi odpadami do odzysku/ recyklingu a przekazywanymi do składowania.

Wskaźnik ten należy skalkulować jako ilości odpadów poddanych recyklingowi w danym roku (w tonach) do ilości wytworzonych odpadów przeznaczonych do składowania (w tonach):

$$A = \frac{R_n}{O_n} * 100\%$$

A – wartość wskaźnika w roku n

R_n – ilość odpadów poddanych recyklingowi w roku n (w tonach)

O_n – ilość odpadów wytworzonych w roku n (w tonach)

Wartość docelowa równa jest wartości uzyskanej w ostatnim roku trwałości projektu.

Jeśli projekt zakłada zmiany technologiczne lub systemowe wpływające na zmianę ilości wytwarzanych odpadów należy wybrać wskaźnik **Zmniejszenie ilości odpadów wytwarzanych przez wsparte przedsiębiorstwo/institucję (w tonach)**.

Wskaźnik ten jest liczony jako różnica między ilością odpadów wytwarzanych zawsze w roku bazowym w stosunku do roku n.

$$B = O_B - O_n$$

Suma (obliczana automatycznie) jest wynikiem dodania wartości wskaźnika z poszczególnych lat.

Numer wskaźnika	Wskaźniki środowiskowe - ścieki	Jednostka miary	Grupa
10.	Bezpośredni efekt ekologiczny (zmiana jakości ścieków)	tony	I
11.	Zmniejszenie ilości nieoczyszczonych ścieków odprowadzanych do wód lub do ziemi	m ³	I

Dla zadań z zakresu ochrony wód, dla systemów kanalizacyjnych rezultatem będzie przeważnie wielkość zbliżona do zmiany ilości doprowadzonych do oczyszczalni i oczyszczonych ścieków wskaźnik **Bezpośredni efekt ekologiczny**.

Średnioroczna miara rezultatu = X * ilość ścieków objęta projektem [m³/rok]

gdzie:

X jest największą wartością spośród X1, X2

Gdzie:

X1 = $\frac{BZT5^1 \text{ „przed”} - BZT5 \text{ „po”}}{300}$

X2 = $\frac{NNH4^2 \text{ „przed”} - NNH4 \text{ „po”}}{60}$

BZT5, NNH4 należy wyrazić w gramach/m³.

„przed” – stan przed realizacją projektu

„po” – stan po realizacji projektu

Jeśli projekt zakłada zmiany technologiczne lub systemowe wpływające na zmianę ilości wytwarzanych nieoczyszczonych ścieków należy wybrać wskaźnik **Zmniejszenie ilości nieoczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi**. Wskaźnik ten jest liczony jako różnica między ilością ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych do wód lub do ziemi zawsze w roku bazowym w stosunku do roku n.

$$B = W_B - W_n$$

W_n - ilości nieoczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi w roku n

¹ Biologiczne Zapotrzebowanie Tlenu

² Azot amonowy

W_B - ilości nieoczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi w roku bazowym

Emisja do powietrza

Numer wskaźnika	Wskaźniki środowiskowe – powietrze	Jednostka miary	Grupa
12.	Emisja równoważna	tony	II

Podstawowym aktem prawnym, w dziedzinie ochrony powietrza jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z dnia 23 stycznia 2008 r. Nr 25 poz. 150), Dział II Ochrona powietrza.

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- 1) utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach;
- 2) zmniejszenie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Każdy podmiot jest zobowiązany do wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska, obowiązek ten wynika z przyjętej w art. 7 - Prawa ochrony środowiska - zasady „zanieczyszczający płaci”, która oznacza, że podmioty korzystające ze środowiska, w szczególności przez wprowadzanie do niego substancji lub energii, ponoszą koszty zapobiegania zanieczyszczeniu środowiska lub koszty usunięcia skutków zanieczyszczenia.

Każdy podmiot w momencie wprowadzenia zmian mających na celu zmniejszenie emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów lub dwutlenku węgla powinien dokonać we własnym zakresie pomiaru emisji zanieczyszczeń przez uprawnioną do tego akredytowaną instytucję na przykład Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

Rezultatem w przypadku zadań z ochrony powietrza będzie bezpośredni efekt ekologiczny wyrażony emisją równoważną.

Emisja równoważna, czyli zastępcza jest to wielkość ogólna emisji zanieczyszczeń pochodzących z określonego (ocenianego) źródła zanieczyszczeń, która to wielkość ogólna wynika z sumowania wielkości rzeczywistych emisji poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń pochodzących z tego źródła i pomnożonych przez ich współczynniki toksyczności zgodnie z wzorem:

$$E_r = \sum_{t=1}^n E_t \cdot K_t$$

gdzie:

E_r - emisja równoważna źródeł emisji,

t - liczba różnych zanieczyszczeń emitowanych ze źródła emisji,

E_t - emisja rzeczywista zanieczyszczenia o indeksie t ,

K_t - współczynnik toksyczności zanieczyszczenia o indeksie t , który to współczynnik wyraża stosunek dopuszczalnej średniorocznej wartości stężenia dwutlenku siarki e_{SO_2} do dopuszczalnej średniorocznej wartości stężenia danego zanieczyszczenia e_t co można określić wzorem:

$$K_t = \frac{e_{so2}}{e_t}$$

Ustalenie wskaźnika emisji rzeczywistej jest stosunkowo proste, następuje przez odczytanie odpowiednich danych zawierających zestawienia rodzajów i wielkości składników emitowanych do atmosfery w toku procesów przetwórczych.

Posługiwanie się wskaźnikiem *Er - emisji równoważnej*, czyli zastępczej źródeł emisji jest efektywnym instrumentem badawczym. Ma wprawdzie charakter umowny, można mu nawet zarzucić dużą dawkę abstrakcji czy uproszczenia (spłycenia) problemu, ale mimo tego umożliwia on w prosty, przejrzysty i przekonujący sposób znaleźć wspólną miarę, wspólny mianownik oceny szkodliwości różnych rodzajów zanieczyszczeń, a także wyliczać efektywność wprowadzanych usprawnień.

Współczynniki toksyczności zanieczyszczeń traktowane są jako stałe, gdyż są ilorazami wielkości określonych w Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 28 kwietnia 1998r *w sprawie dopuszczalnych wartości stężeń substancji zanieczyszczających powietrze*.

Wartość docelowa wskaźnika równa jest wartości uzyskanej w ostatnim roku trwałości projektu.

Oszczędność zasobów

Numer wskaźnika	Wskaźniki środowiskowe – zmniejszenie zużycia surowców	Jednostka miary	Grupa
13.	Zmniejszenie zużycia energii	kWh	I
14.	Zmniejszenie zużycia wody	m ³	I
15.	Zmniejszenie zużytego paliwa	toe	I

W świetle wymagań Ustawy Prawo ochrony środowiska, Ustawy o odpadach oraz Ustawy Prawo wodne, zapobieganie zanieczyszczeniom, stanowi podstawową zasadę ochrony środowiska w Polsce. W myśl tych przepisów działania „proekologiczne” to nie tylko niwelacja skutków wpływu na środowisko z działalności gospodarczej ale także ciągłe stosowanie kompleksowej prewencyjnej strategii ochrony środowiska ograniczającej ryzyko jakie niesie produkcja i jej wytwory ludziom i ich otoczeniu. W procesach produkcyjnych objawia się to jako oszczędność materiałów, energii, eliminacje toksycznych surowców i redukcje ilości i toksyczności wszystkich zanieczyszczeń.

Strategię taką stosuje się poprzez:

- stosowanie know-how,
- usprawnianie technologii,
- zmianę postaw ludzkich.

Należy pamiętać, że te i powyższe wskaźniki będą brane pod uwagę przy ocenie projektu tylko wtedy gdy będą „skutkiem ubocznym” działań dążących do osiągnięcia głównego projektu.

Jeśli projekt zakłada zmiany technologiczne lub systemowe wpływające na zmianę ilości potrzebnej w procesie technologicznym energii należy wybrać wskaźnik **Zmniejszenie zużycia energii (w kWh)**. Wskaźnik ten jest liczony jako różnica między ilością zużytej energii w roku n w stosunku do roku poprzedniego (n-1).

$$E = W_{n-1} - W_n$$

Podobnie w projekcie, w którym zmniejszono w instytucji zużycie wody.

Wskaźnik **Zmniejszenie ilości zużytego paliwa (w toe)** należy rozumieć jako ekwiwalent ropy = ton of oil equivalent paliwo o kaloryczności 10000 kcal/kg)

$$1 \text{ toe} = 10 \times 10^6 \text{ kcal} = 10 \text{ Gcal} = 41.87 \text{ GJ/Mg}$$

ekwiwalent węgla = ton of coal equivalent (paliwo o kaloryczności 7000 kcal/kg)

$$1 \text{ tce} = 1 \text{ tpu} = 7 \times 10^6 \text{ kcal} = 7 \text{ Gcal} = 0.7 \text{ toe} = 29.308 \text{ GJ (NAR)}$$

$$1 \text{ tpu} = 0.7 \text{ toe}$$

$$1 \text{ toe} = 1.4286 \text{ tpu (tce)}$$

$$1 \text{ toe} = 41.85 \times 10^6 \text{ PJ}$$

$$1 \text{ PJ} = 23890 \text{ toe}$$

Załącznik nr 2 Przewodnik po wskaźnikach

toe - ton of oil equivalent - ekwiwalent ropy (paliwo o kaloryczności 10000 kcal/kg)		
tce - ton of coal equivalent - ekwiwalent węgla (paliwo o kaloryczności 7000 kcal/kg)		
gaz ziemny - przyjmuje się średnią wartość opałową $9\,000\text{ kcal}/1000\text{ Nm}^3 = 0,9\text{ toe}$		
1 toe	= $10 \times 10^6\text{ kcal}$	= 41.87 GJ
1 toe	= 1.90 tony węgla kamiennego na rynku krajowym ($Q=22\text{ MJ/kg}$)	
	= 1.55 tony węgla kam. na rynku międzynarodowym ($Q=27\text{ MJ/kg}$)	
	= 4.93 tony krajowego węgla brunatnego ($Q=8.5\text{ MJ/kg}$)	
1 tce	= 1 tpu	= 0.7 toe = 29,3 GJ